

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben házhoz hordva és vidékre postai megküldéssel:

Egész évre . . . . . 4 frt — kr.
Félévre . . . . . 2 frt — kr.
Negyedévre . . . . . 1 frt — kr.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetéseket jutányosan számítunk.

Hivatalos hirdetések 100 szög 1 frtért közölhetnek.

Kincstári bélyegdíj minden hirdetésért 30 kr.

SÁTORALJA

Zemplénnvármegye közérdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG

ÉS

KIADÓHIVATAL

hova a lap szellemi részét illető közlemények az előzetési pénzek, hirdetési kizáratok s díjak és a lap megküldésére vonatkozó felszólalások intézendők:

Sárospatak, Kossuth-utca 176. sz.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Bérmetsetlen leveleket nem fogadjunk el.

Nyitlár minden sora 20 kr.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **Steinfeld Jenő.**

Az iparos osztály társadalmi helyzetének emelése

A hanyatló középkor sötét századainak homályából a munkát becsülni kezdő új kor elején emelkedett ki: a polgár.

A hűbériség intézménye egész seregét támasztotta azon embereknek, kik fejökét nem tudták a hűbéri hatalom igájába hajtani s ezért ezek egyesülve — saját helyzetük emelése érdekében — társaságokat alakítottak.

A társadalom velük szemben kényszerhelyzetbe jutott: kénytelen volt szerves és fontos tagjairól a rendet elismerni, mert sok tekintetben rá volt utalva: készítményeit használnia kellett s kölesön pénztét igen sok esetben alázattal kérni.

Igy lassanként önmagában és önmagáért fejlődve alakult meg a polgári rend, közelebbről határozva meg, az iparos osztály, mely évszázadok küzdelmeiben egyre számottevőbb tagja lett az emberi társadalomnak a becsületes munkája, szorgalma folytán hatalmassá, erőssé izmosodott.

A nyűgök és kötelékek, melyeket fejlődése közben önmagára rakott, a fokozatos művelődési processus alatt lehullott róla s mint az államok életének számottevő faktora áll ez idő szerint a népek seregében. Amde a küzdelmekben, melyeket létjogaért folytatott s melyek mindejét lefoglalták, öntevékenysége minden rugóját lekötötték: a művelődés magasabb fokozataiban elmaradt.

E baj oka részint az életmódjával járó foglalatosság és lekötöttség, részben a vagyon-szerzésre irányuló hajlam volt, mely minden egyéb törekvéstől visszatartá.

Bizonyos dolog, hogy ma már egy állam életeterejét nem magas rangú urai és rendjeles rendei képezik, hanem a polgárok, kik vagyoniilag is, nemzetgazdasági szempontból is erős támaszai lehetnek az országnak. Éppen ezért az államok életében kiváló fontossága van a polgárok műveltségének, a művelt polgárok számának.

Az újabb idők meghozták az ez irányú törekvéseket is s az iparos tanuló iskolák, egyesületek, folyóiratok e tekintetben igen nagy lépésekkel haladnak a cél felé. Ezek azonban csak külső hatások, a melyek végeredményükben mindig kétes értékűek s hatásuk sohasem bizonyos. Ezért azt kell megfigyelnünk, hogy a belső hatások milyenek, magának az iparos rendnek meg van-e a hajlama arra, hogy a fokozatos fejlesztés ezen törekvéseinek megnyissa keblét.

Sokat lehetne e kérdéssel beszélni s kell is, mert e tekintetben az eszmecserének kettős eredménye lesz: egyik, az iparos-rend önismeretre jutása; másik, a külső hatások javítása. Ha e belső törekvést, a műveltség utáni őszinte vágyakozást tekintjük, nem igen találjuk azt meg az iparos osztály életében. Vannak „mesterek”, kik iparos tanulóikkal való bánásmódjukban durva szélsőségekre ragadtatják magukat s emberietlenül bannak velők. Vannak mesterek,

kik semmit sem adnak alkalmazottjaik erkölcsi életére s ennek eredménye aztán a munkaszünetek alkalmával az utcákon látható iparos segédek és tanoncok támolygó serege. Vannak „mesterek”, kik az iparos tanulóik iskolázatásáról is kicsinylő és becsmérő hangon nyilatkoznak s ezáltal alkalmat nyújtanak a fiukban az amúgy sem nagyon kifinomult érzelmek elfajulására.

Becsússanak meg iparos társaim, hogy őszintén s leplezetlenül feltártam az iparos rend nagy társadalmának egy pár hibáját, de köteles vagyok lelkiismeretem előtt vele, mert „mindenki tegye a legjobbat s akkor a lelkiismeret ítélőszéke előtt felemelt fővel állhat.”

Nincs meg az iparos-rendben az egytlvértartozás érzete sem, nincs meg az a kápos, mely az egymással való érintkezésben lecsiszolni segiténé a napi élet szögleteit, mint a hogy saját porával csiszolják a gyémántot. Nincsenek iparos-körök. Próbáltunk már polgári kaszinót, iparos-egyletet. — hiába. A legszebb törekvéseket lerombolta a közöny s a széthuzó elemek makacssága. Kicsinyes, gyermekes okok, álszemérem, visszahuzódás stb. megakadályozták az általános egyesülést s kik szívükön hordották az ügyet, azok elvesztik lassacskán kedvüket, mert sikerrel nem bízták, nehéz munkájuk felemésztette nemes törekvéseikben kifáradt erejüket. Pedig megnyire hálás dolog volna iparos-köröket létesíteni. — Kölesönkönyvtár, szakmunkák, hírlapok olvasása ezen iparos-körökben, nemes a munka után tisztos-

TÁRCZA:

Serafine Zarinovski.

A Sátoralja pályázatán díszretet nyert pályamű.

Mikor a megérkezés után rendbe jött a család, kimentek a kertbe s ott ették meg a vacsorát. Az új nevelőno, a Serafin, a lellem — mert én mindig csak úgy szólítottam — a szép tiszt, az Andor urfi mellett ült. Andor urfi tán nem is ügyelt eddig rá, elég az, hogy jóformán csak akkor kezdette észrevenni. Pedig már Budapesten is láthatta volna, a hol először csatlakozott a családba az elindulás előtt. Nézte, nézte azt a gyönyörű fehér arcot, azt a szép kezét, a mely sima volt, mint a bársony s finom, mint a lilium virág. De nem szólt még neki. Udvariasságból sem, nem igen vette számba. A nagyságos asszonynak fel is tűnt s vacsora után megszólította Andor urfi.

— Te mért nem iparkodtál legalább egy pár szóval szórakoztatni a kisasszonyt? látod szegény olyan elhagyottnak érzi magát itt köztünk.

— Eh mama, elgondolkoztam, majd beszélgetek vele.

— Este, mikor a nagy szobában — a szalon-

ban — theáztak, oda ült a lány mellé s beszélgetni kezdett. Szép, kellemes, lágy hangja volt úgy rezgett, mint a gitár hurja. Utoljára úgy belemoledgett Andor urfi a beszélgetésbe, hogy a nagyságos asszonynak kellett végét szakítania. Elküldte fiát az imakönyveért. Aztán lefeküdtek. Másnap, harmadnap s azután minden nap találkoztak Serafin Andor urfi-val s együtt sétáltak a kertben, meg a kis erdőben. A lány nagyon komoly volt s ritkán lehetett mosolyogni látni, de nem volt visszahuzódó, duzzogó, hanem illedelmes, szerez volt mindig.

Mikor a kis nagysága nem volt velők, Andor urfi igen sokszor átvitte a beszélget a szerelemre s az ő könnyű, katonatisztes modorában pajzánan vallatta Serafin, hogy szeretett-e már?

— Nem — felelt a lány — nem szerettem. Az életem akkor, mikor szeretnem lehetett volna, tele volt fájdalommal s szegény atyám szomorú sorsa minden más érzelmét kizárt a szívemből.

— Hát most? kérdé pajzánan az urfi.

— Most? most már nincs afféle érzés és hajlam a szívemben, nekem már csak arra lehet gondolnom. Hogy legyen mit ennem.

Az urfi elkomorodott, de csak egy kicsit, aztán újra jókedvű lett s nádpálcájával ütögette le a vad boglárók fejét, mikkel tele volt a kis erdő.

Hosszú ideig tartott ez így. Az urfinak már vissza kellett volna mennie a katonasághoz, de mindig csak azt mondta, hogy gyengélkedik s nem ment.

Az egész napot csak Serafin közelében töltötte. Szerette. De nem szólt sokáig róla.

Hanem mikor néha a lány nagy szomorú szemével ranezett, akkor lehetett látni, hogy reszket. Hogyne szerette volna. Soha sem lát-tam jobb, szereznyebb leányt, szebbet se. Ki ne szerette volna.

Végre parancs jött az urfinak hogy vonuljon be rögtön ezredéhez, különben megbüntetik. A nagyságos asszony igen megijedt, és küldve-küldte, hogy menjen már. Ment is. Utolsó szava is az volt:

— Serafin kisasszony gondoljon rám.

— Gondoljak, — sohajtott szegény lány — tán már késő mondania.

De ezt már az urfi nem hallotta, mert ha hallja, biztos, hogy honn maradt volna.

Egyszer aztán egy délután hozzáam jött a lány. Szomorú volt. Edes apátok künn volt a mezőn, akkor ásták a követ az új templomhoz — magunkra voltunk csak. Mikor bejött a szobába csak oda rogyott a diványra s zokogni kezdett.

ntasított, egyfelől Tóth Ferencz és társai, másfelől Répásy Károly által közbetevett felebbesések következtében felülvizsgálván, a fegyelmi eljárás megszüntetését nem ugyan a felebbezett határozatból felhozott a dolog érdemét érintő okokból, hanem kizárólag azért hagyom helyben, mert a nevezett azon idő óta, mióta ellene az itteni 4892. évi 52317. sz. a. kibocsátott rendelkezéssel a fegyelmi eljárás megindított, idő közben bíró lenni megszűnt, mely esetben az 1886. XXII. t.-cz. 103. §-a szerint a már elrendelt fegyelmi eljárás rendszerint abban hagyandó ezen körülménnyel szemben tekintve, hogy az illető ellenében az általa okozott károk tekintetében a magán büntetőjogi feltétel érintetlenül fennmarad, a különben is csak a törvény rendes útján érvényesíthető kárterítést felelősségnek fegyelmi úton leendő megállapítása anynyival kevesebbet mutatkozik indokoltnak, mivel az iratok szorint a szönyegen levő ügyben a büntügyi eljárás tényleg folyamatban van. Míról a varmegyei főigazgatási bizottságát folyó évi márczius hó 3-én 526. sz. a. felterjesztett iratok visszaküldése mellett, továbbá szabályszerű intézkedés végett józef a hozzáadással értesítem, hogy az iratokat a büntügyi eljárásra való tekinthető az illető kir. ügyészéhez tegye át."

○ **Nyilvános nyugta és köszönet.** A sárospataki vegyeskar által rendezett hangverseny alkalmával felíltetők közül tevédesből a következők neve kiharadt: Hodinka Agoston úr 1 frt. Trostyńszky Károly úr 5 frt. továbbá hibásan vezetett be Baksay úr (Rimaszombat) Istvánnak, mert József a szóbanforgó felíltető keresztneve. Midőn ezekről utólagosan beszámolókat, egyzersmind a legosztebb köszö-

temnek is kifejezést adok a jótékonyceél érdekében hozott kegyes adományukért. Végül a történeti igazság kedvéért azt is meg kell említenem, hogy a „Sátoralja” Riporterje a tánczmúlatságon jelen volt hölgyek nevei közül Reményi Vendelmé asszonyságot és kedvea leányát tevédesből kifejejtette. A Riporter nevében még egyszer ezer bocsánat!
Rész László.

○ **Felvilágosításul.** „A sárospataki ev. ref. vegyeskar hangversenye tudóstójának némi felvilágosítással tartozom, nem feledékenység, még kevesbe mellőzésből nem reflectáltunk meghívóinkban a képezdei ifjúságra hanem azon egyszerű s a közönség által is ősmert körülménnyel fogva: mert hiszen nevezett képezdei növendékek, — nem véve ki a más alkalommal is szereplő zenekart sem — *vegyes énekkarunk* alkotó tagjai, — hangversenyünk rendezői voltak. — Különbön mint mindég, — ugy most is a a legnagyobb elismeréssel s köszönettel adó-zunk pedig közreműködésükért.

Hogy az a képezdei ifjúság a „koncert sikerében inkább” (nagyobb számban) „közreműködött” ennek sajnos okát, — a körülményeket ősmert közönség, — nem bennünk s nem is a főiskolai ifjúságban keresi s találja.

Bálint Dezső ev. ref. lelkész.

○ **A sárospataki theológus ifjak** vallásos összejövele az énekkar váratlan eltávozása miatt május 23-ikán nem volt megtartható, hanem május 26-án d. u. 3 órakor tartatik meg.

— **Hibalgazítás.** A multi számunk „*vegyes hírek*” rovatában — *sárospataki ügyek* cím alatt megjelent közleménybe nyomda hiba csuszott be, — ugyanis e közleménynek végén, a hol a munkakör beosztásról van említés téve „*kép-*

viselők munkakörének beosztása” helyett „*liszi viselők* és alább a „*mult év*” szók helyett „*magán*” olvasandók; mely hibákat, ezennel helyreigazítani kötelességünk.

***

A közönség köréből.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Szerkesztő ur!

Olvastam a szép cikket, melyet referense ref. egyház koncertjéről írt, de engedje meg, hogy kiegészítem.

Gyönyörű volt minden s a nagy szellem élvezet után igen nagy örömmel mentünk a buffetnek nevezett bírói szobába, hol az addig ott hangzó igazság helyett egy rettenetes igazságtalanságot kellett tapasztalunk.

Mert kérdem: mit vétett a közönség, a szép zene és ének után olyan pörköltet kellett ennie, melynek darabjai azelőtt a hus-táplálékok más és más nemeiben, ki főtt, ki pedig sült alakjában teljesítette a táplálás nemes művészetét? Aztan meg minek pörkölt alá a faggyu, mikor abhol egyebütt gyertyát esinálnak?

A bor jó volt — lábmósó viznek. Sohase látott az szőlőt, de még olyan embert sem, aki látott valaha olyan embert, a ki látott szőlőt.

Ebből, — pénzünkért nem kérünk fölbbet, sőt még ingyen sem, de, sőt azért szivesen fogunk fizetni, hogy ne élvezzünk ilyen ellátást.

Tisztelettel
Sommer Salamon.

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

A sárospataki I. gazdasági csoport birtokosság tulajdonát képező mintegy öt ezer hold terület vadászati joga, folyó év június hó 4-ikén délelőtt 9 órakor Sárospatak varosházánál nyilvános árverésen 3 esetleg 5 évre bérbé fog adatni.

Míról a bérleni szándékozók azzal értesítettek, hogy ezen árverésen — a hol is a feltételek közöltetni fognak, a vadászati jog feltélenül ki fog adatni.

A csoport előjárásága.

Közhírít teszem, miszerint a vezetés alatt álló polgáriiskolában a **folyó tanévi magánvizgálatok június hó 26, 27 és 28-án tartatnak meg.** 26-án lesznek a leány növendékek, 27 és 28-án a fiúk vizgálatai, mely napokon reggel 8 órakor az illetők szükséges okmányaikkal ellátva alólírtnál az igazgatósági irodában jelentkezzenek.

Homonán, 1895. május 14.

E. Jakab Géza,
igazgató.

ERDŐ-BÉNYE GYÓGYFÜRDŐ

(Zemplénvármegyében.)

A fürdő-idény május 26-án kezdődik.

Hatása, gazdag vas- és timsó tartalmánál fogva kitűnő: a női betegségekben, sápkóiban, idegbántalmakban, görvélykóiban, rheumatikus és köszvényes bántalmakban szenvedőknel.

Kiváló klimatikus gyógyhely a légzőszervi és malarikus bajokban szenvedők részére.

A fürdőberendezés áll 4 porcellán, 2 réz- és 24 fakádból.

Használatok iszap-, vasláp-, sós- és villanyfürdők: massage-, izzasztó- és hidegviz- gyógymód.

Ivó-gyógymódhoz mindenféle ásványvíz van készletben.

A fürdő egészen megújított, csinos épületekkel bővítettet. A lak-szobák száma 74, uj butorzáttal felszerelve.

Szórakozásra szolgálnak: csinos ét-, táncz-, olvasó- s nőiterem, könyvtár, hírlapok, társas- és torna-játékok, naponként kétszeri tér-zene. Terjedelmes árnyékos erdei séta utak. Kápolna.

Az étkezés olcsó és kifogástalan.

Házi gyógytár, posta- és telephonállomás helyben van,

mely a Szegimalom sürgőnyállomástól veszi át a sürgönyöket.

Vasuti állomás a személyvonatokhoz **Erdő Bénye fürdő** (1/2 órányira), — gyorsvonathoz **Liszka-Tolcsva** (1 órányira a fürdőtől), hol külön koesi 2 frtért és közös koesi személyenkint 60 krért kapható.

Fürdőorvos:

Dr. Kun Zoltán

Sárospatakról.

Bővebb felvilágosítással szivesen szolgál

a fürdőigazgatóság.